

vil for Gierne af Huse kunne afgive et Motiv til hellere at overdrage Husene i simpel Leie end at bortfæste dem. Det kan heller ikke nægtes, at der, naar Endringsforslaget blev taget til Følge, vilde i Loven indbringes et ganske fremmed Moment, som ligger udenfor det, der udgjør Lovens egentlige Gjenstand. Jeg nægter ikke, at, naar alt dette betænkes, forekommer mig bestandig de Grunde, som tale for, at man blev staaende ved selve Lovforslaget, at være ikke lidet overveieende. Men disse Grunde synes man ikke at ville lade vederfares Ret. Man siger vel, at det foreslaaede Mittel er lempeligt. Ja, hvis saa var, kunde man lettere gaae ind paa Endringsforslaget; men det er netop Spørgsmaalet, om Midlet just er saa ganske lempeligt. Jeg kommer herved tilbage til, hvad jeg tidligere, neppe med for megen Styrke, har udtalt, at det er saare betænkeligt at vedtage Love, som gjøre Brud paa engang oprettede Contracter. Vel have vi i den Anledning hørt nogle, som mig syntes, lidt synderlige Ytringer af den ærede Taler, som sidst havde Ordet — Ytringer, hvis Mening jeg ikke strax opfattede. Han talte nemlig om, at De, der havde foresat visse Indvendinger imod Forslaget, da dette tidligere var under Forhandling, ikke ret skulde have meent disse Indvendinger, men det var ikke fordi de skulde have sagt Et og i Grunden meent et Andet — nei! saaledes som jeg forstod den ærede Taler, skulde det være gamle Meninger, som klæbde ved dem, uden at de selv ret vidste det. (Monrad: meget rigtig!). Deri har den ærede Taler dog neppe Ret, ligesom i det Hele Forudsætningen synes noget dovelig. Men derimod giver jeg ham ganske Ret, naar han har meent, at det vilde være en meget urigtig Anskuelse, at det Allerhøjeste, der skulde gjøre sig gjældende i Staten, var at holde over indgaaede Contracters Hellighed. Dette vilde vistnok være i højeste Grad eensidigt, og røbe en fuldkommen Mangel paa Overblik over Forholdene. Jeg kan ikke troe, at Nogen med mindste Indsigt virkelig skulde hylde en saadan Anskuelse; den ærede Taler deler den vistnok ikke. Men derfor kan man ligesuldt hylde det Princip, at det er af stor Vigtighed, at holde

over loylik indgaaede contractmæssige Forpligtelser, og at der maa meget stærke Grunde til, naar det skal kunne retfærdiggjøres at sætte dem tilside. Her er man dog nok ikke berettiget til at sige, at hvad man kan gjøre i eet Tilfælde, det kan man ogsaa gjøre i et andet. Eller vedkender den ærede Taler sig virkelig den Sætning, at hvad man kan gjøre i eet Tilfælde, det kan man ogsaa gjøre i et andet? Troer han, at det saaledes virkelig kan gaae an, naar man taler om almindelige i sig høist vigtige Grundsætninger, da ganske at affee fra de Tilfældes særegne Bessaffenhed, paa hvilke der er Spørgsmaal om at bringe Grundsætningerne til Anvendelse? Den ærede Taler nævnte eksempelvis Hoveriet. Ja, her er det vistnok den almindelige Dom, — at Hoveriet maa ansees som en saavel for de paagjældende Parter, som og i statsoeconomisk Henseende saa skadelig Indretning (Hør!), at Almeenvellet virkelig kræver snarest muligt dets uopholdelige Affjæffelse. Dette, hvad Almeenvellet i Sandhed kræver, maa være det afgjørende Hensyn; det er det, hvortil Grundloven viser hen. (Hør!) Men just derfor gaaer det ikke an, glatvæk at slutte fra det ene Tilfælde til det andet; vi maae spørge, om der i det foreliggende Tilfælde ere saadanne Grunde tilstede, som kunne retfærdiggjøre at tilside sætte loylik indgaaede Contracter, skjøndt man maa erkjende, at dette i alt Fald kun bør fsee med største Varsomhed. Det er dette Spørgsmaal, jeg i nærværende Tilfælde mener at burde besvares med Nei, fordi jeg troer, at der ingenkunde her ere saa vægtige Grunde forhaanden, at man kan sige, at Almeenvellet virkelig kræver, at man i den omhandlede Retning skulde gaae et Skridt og det et meget betydeligt Skridt videre end den provisoriske Lov. Den ærede Taler har stillet os for Die, hvorledes det vilde see ud, hvis Kjøbenhavn tilhørte 20 eller 30 Mand og disse kunde raade over, hvilke af Landets Børn der maatte tage Ophold her i Staden. Men dette Exempel røber noksom, hvorledes han er kommen til at stille Sagen paa Spidsen, og sætte den i et Lys, som er langt fra at svare til de virkelige Forhold. Naar endelig den ærede Taler har gjort opmærksom paa, at her var Spørgsmaal om en